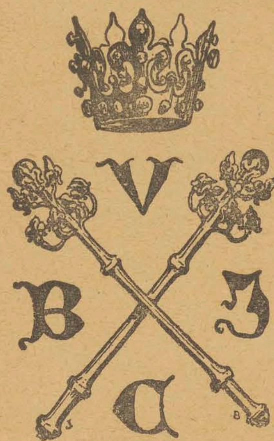
...ya

Meteora X. Didaka Stanisl: Policha przednim uczczona miey-scem

Poznań 1646.

V
B J
C
18259

POCIECHA

Przednim vczczona mieiſcem.

Abo

CONTROVERSIA

Miedzy Zalem y Pociechą Pogrzebnymi, o pierwſze w Sercu Załoſnym mieiſce

Przy vroczyſtym Akcie

POGRZEBV.

WIELMOZNEY PANI,

Jei Mći Páni

KONSTANCYI

Z LVBOMIRZA CZARNKOVVSKIEY,

Miedzyrzeckiey, Pyzdrſkiey &c.

STAROSCINY.

Zdániem Káznodźieyſkim/

X. DIDAKA STANISŁAWA MELERA Zakonu Bráći Mnieiſzych Fráncißká S. CONVENTVALIVM, *S. Theol. Bákáłarzá, Definitorá Prowincyi Polſkiey, Káznodźieie Konwentu Poznáńſkiego,*

Ná Stronę Pociechy

NACHYLONA.

W CZARNKOWIE, Dniá 3. Octobrá, Roku Zbáwienia 1646.

Ex Mandato Illmi. ac Revmi. D. Loci Ordinarij.

W POZNANIV, Drukiem Woiciechá Regulusá.

NON
CONTRISTABIT
iustum,
TRISTITIA
eijciente
à
VIRTVTE,
Quidquid
Ei
ACCIDERIT:
Quia
FORTVNAM ADVERSAM
patienter
TOLERABIT.

Fr. Nicol. de Lira, Doctor Parisien. Ord. Minorum CONVENTVALIVM S. FRANCISCI, Postillator SS. Bibliorum irreprehensibilis, Prou. cap. 12. vers. 21.

kowa ieych ratia/ dla troiakiego przyiaćioł miłych/ przy śmierći rozłaczęnia.

Pierwße/ Chorobá goniec śmierći przynośi. Będa dwái przyiaćiele/ iáko dwái Amorowie/ ktorzy gałaśka sobie pálmowa/ ná kßtałt wydźieráiacych (według imprezy dowćipu iednego vczonego) igráiac/ Przypisánymi słowy; Mutuo nisu, dáia znáć/ że w społney miłośći/ przez ktora sa/ Duo (iáko Oćiec Adam powiedźiał) in carne vna, o wygrána vśiłuia y czynia/ przyidźie chorobá/ aliśći rozłaczęnie. Jeden ná łożu teskliwie śmierći czeka/ drugi wyglądáiac sieroctwá/ Langueo z oblubienica swięta/ w frasunku swoim woła. Nie dźiw: zemdli Zal serce/ ktory odległość rzeczy kocháney rodźi/ bo z náuki Doktorá Anielskiego. Si fuerit amatum abſens, conſequitur triſtitia de abſentia, quæ explicatur per languorem. Ták Doktor S. Stronę Zalu náuka swoia wspiera. Więc ktoż odlegleißy komu/ iáko złożony iuż śmiertelna choroba/ przyiaćielowi żyiacemu. Otoż pierwßa Zalu przyczyná/ z rozłaczęnia pierwßego.

Pierwſze rozłaczęnie. Impreza kochaiacych przyiaćioł. Gen. 2. D.Thom.1.2. art. 5. in Corp.

Drugie/ Skonánia sámego Czás przynośi. Tám śmierć okrutna iedność onę/ ktora Boska Wßechmocność Duße y Ciało śmiertelnego człowieká madrze iednocząc/ ná wzgledźie z oboiey strony tych Częśći ziednoczonych wytryskáiacym (iedność tę in relatione extrinſecús adueniente conſiſtentem, subtelni vkázuia dowodnie) ktorymby się do siebie/ w swoiey iednego człowieká cáłowitośći máiac/ trwále y długo wiekowáły/ vgruntowáła; gwałtem psuie y gubi/ gdy Duße od Ciáłá przy skonániu odrywa y rozłacza. To widźieć á niezałać się Zalem/ czyli podobna sercu przyiáźliwemu? Nabárźiey Zal do sercá w ten czás się wdźiera/ gdy przyiaćiel vmiera. Zal ták okrutny że y sámego konáiacego trapi. Leo S. słucháiac Christusá Páná żałośnie do Oicá/ á głosem wielkim z Krzyżá wołaiacego: DEVS DEVS meus, vt quid dereliquiſti me? twierdźi/ że nie ná swoie boleśći/ ále ná Zale ktore przyiaćiele z iego śmierći mieć mieli lámentował. Sub redemptorum mowi on/ nomine clamabat. Otoż wtora wtorego rozłaczęnia przyczyná.

Drugie rozłaczęnie. Matth. 27.

Trzećia

Trzecie ro[z]łączenie.

Trzecia Zgniłość da/ ktora zá śmiercią idzie. Ná sztuki drobne dzieli/ co iedno y poki dzielić może śmierć okrutna w człowieku. Mogłá niż sámá przyszła/ mocą choroby rozłączyć przyiacioły: rozłączyłá oto Wielmożne miłością Małżeńsko ziednoczone. Mogłá sámá Ciało w konániu z Duszą żáłośnie rozjąć? rozięłá/ gdy Duszę Bogu zkąd wyszłá/ Ciało ziemi oddáłá. Może po sobie/ skutkiem zgniłości Ciało vmárłe w wiele podrobić cząstek? podrobi y to Wielmożney á w Bogu zeszłey Páni/ kiedy on kształt Ciałá iey/ przez ktory to ż iey Ciało/ Ciałem wprzod niż ożywionym było/ y przez ktory/ według wyráżney mądrego Scotisty sentenciey/ Corpus hominis post mortem est verè Corpus, w drobny popioł obroci. Tám Ciało ono/ ktore ręká Boska pięknie vkształtowáłá (formauit Dominus Devs hominem de limo terræ, quantum ad Corpus) Ciáło/ ktoremu Bog formam Corporeitatis (o ktorey mowá) dał był/ áby ie duszá iuż Physicum y Organicum, iáko y Pogáński Filozof vczy/ do ożywienia gotowe miáłá/ tá Hárpia okrutna/ z Hármoniey przyrodzoney mizernie rozstroiwszy/ w Dissonánciey niewdzięczney/ sámym okropney znikomości gościncem/ do własnych progow pierwszey wszech rzeczy Máteryi powroci. Powroci/ gdy z skory szpetnie odrze/ członki do członkow żyłámi káżdy w swoiey ozdobie przywiązáne/ poszárpawszy pomiesza/ kości pięknie vlane pokruszy/ połamie/ y pognoi/ áż ná koniec czego zgniłość niedożrze/ ná wyrzut poda/ áby ostátki po cmintarzách y polách nogá/ nie tylko ludzka/ lecz y bydlęca bespiecznie zdeptáć mogłá. O rozłączenie Żalu y strachu pełne! Záprawdę nic nie widzi/ kto w tobie mysterium kształtu tego nie widzi. Nárzeka ná cię stroną płáczliwą z Mędrcem Hebreyskim: O mors. á iáko przydał Liran: O mors qua quis cogitat se moriturum corporaliter, quam amara est memoria tua. Y w tym okrzyku mieysce w sercu osieroconym Żalowi zápisuie.

Petr. Tataret. lib. 2. de Ani. Glossa in Berlin. Gen. c. 2.

Arist. de anima.

Arriaga. Disp. Physic. sect. 6. de form. subst.

Eccl. 41.

2. Opinia. Ziednoczenie.

Inszy zás ktorzy z Pociechą idą/ przeciw smutnemu rozłączeniu/ ZIEDNOCZENIE Pocieszne/ zá własny argument prawdy máią. Y własnym Herkulesem iest ieych árgument/ ná

osádze-

osadzenie Pociechy w smutnym Sercu/ mocą troiakiego Złączenia/ przeciw tyleż strony przeciwney rozłączenia przyczynom. A moc iego/ y mocy ordinek od Wszechmocności y Porządku Boskiego. Pociechę rodzi

Podobało się Bogu Wszechmogącemu/ dać Pociechę Ludowi Izraelskiemu/ w niewoli Babilonskiey napoły zmorzonemu/ dał z Wybawienia temu obiecanego. Każe raz Prorokowi poirzeć na iakies pole/ ktore mu obficie kościami ludzkiemi barzo suchemi napełnione vkazał. Poirzy Prorok na wszytkie strony/ aż Bog: rozumieszże o iakiey mocy/ ktoraby te kości mogła przywrocić do żywota pierwszego? Tu Prorok załżywszy swe NIEWIEM/ pokornie odpowiada/ Ty sam o tym wiesz Panie. W tym Pan: Vczyńże tedy rzecz do tych kości taka: Ossa arida audite verbum Domini. O kości suche/ nadstawcie vszu/ słowo mam Pańskie do was. Trefna/ dziwuie się tu Glossa/ iako tym słowa dawać/ ktore słuchu niemaią? Mirum mowi/ quod ad ossa arida loquitur, quæ ante neruos, & cutem, & Spiritum viuificantem Dei, non possunt audire sermonem! Lecz niech się nie dziwuie/ gdy słowo Pańskie słyszy: Hæc dicit Dominus DEVS de ossibus istis: Ecce ego intromittam in vos spiritum, & viuetis. Pan ten co mowi/ iest Krolem/ cui omnia viuunt, iako Kościoł wyznawa/ to iest/ ktoremu y vmarłe y nigdy nie żywe rzeczy/ czułe posłuszeństwo oddaią. Qui potest imperare vobis, sicut viuentibus. Dlategoż roskazuie: Powiedz imieniem moim że ia sam przywrocę znowu tym suchym kościom ieych vtracony żywot. O mocy cudownie dzielna Boska! Ezech. 37. cap. Moc Boska, moc Ziednoczenia. Interlin. hîc. In Inuitat. Off. def. Liran. ibid.

Moc vkazawszy/ y porządek Ziednoczenia naznacza/ Porządek taki/ iaki naznaczył Naturze w rodzeniu ludzi na swiat/ gdzie wprzod materia Ciała ludzkiego z swoim ksztaltem/ bez duse iescze/ potym Duszą z Ciałem vksztaltowanym/ a naostatek Przyiaciel z przyiacielem łączy się y iednoczy. Porządek Ziednoczenia.

Każe tam naprzod mowić Prorokowi do kości/ aby się iednoczyły. Mowi Prorok. Aż rozruch/ aż kość do kości/ każda na Złączęnie pierwsze.

mieiſce ſwoie z dźwiękiem ſwym bieży / áż żyły co wiedźieć zkąd ſię wziąwſzy / kośći ſpináią / áż kośći y żyły piękne okrywa ćiało / áż y ſkorá ná ćiele / áż kupá Ciał iuż całych / y w kſztalcie ſwoim / tylko ieſcze bez-duſznych. Factus eſt autem ſonitus: mowi tám Prorok / prophetante me, & ecce commotio. Et acceſſerunt oſſa ad oſſa, vnumquodq; ad iuncturam ſuam. Et vidi, & ecce ſuper ea nerui & carnes aſcenderunt, & extenta eſt in eis cutis deſuper, & ſpiritum non habebant. Oto tu właſny opis Formæ Corporeitatis. Oto myſterium, iákiego niedoirzał ćiekáwy Diſputator. Otoż Złączenie pierwſze.

Arriaga vbi ſup.

Złączenie drugie. Każe potym mowić do czterech Wiátrow / áby dmuchnęły ná Ciáłá one vkſztałtowane / y przywiodły wnie Duchy. Nie żeby / iáko Liran moi vczy / Wiátry Duchá y żywot dawáć miały / lecz że in Spiritu Domini, mowi text s. Nie według oczu ćieleſnych: Non in corpore, ſed extra, Gloſſá dokłada / to ieſt / iáko Liran vczył. In imaginaria & prophetica viſione, w Widzeniu Prorockim Pan Bog ták vkázowal. Mowi Prorok: áż záraz roty one leżące w ſtały ná nogi / y żywe / á bárzo ogromne Woiſká vczyniły. Et prophetaui &c. Et ingreſſus eſt in ea ſpiritus, & vixerunt, ſteteruntq; ſuper pedes ſuos Exercitus grandis nimis valde. Otoż Animatio. Ożywięnie podobne onęmu w żywoćie máćięrzynſkim / ktorym Duſzá z Ciałem kſztałt ſwoi máiącym łączy ſię y iednoczy.

Liran hîc.

Interlin. hîc

Trzećie Złączęnie. Powie Pan náoſtátek / że ono nowe Woiſko / fámilia było Domu Izráelſkiego. Fili hominis, oſſa hæc vniuerſa, Domus Iſrael eſt. Fámilia ktora Pan przyiáznym węzłem / wiedność z rozſypánia łączyć miał. Otoż y trzećie ono / przyiaćioł ziednoczęnie po śmierći. Stoſuimyż rzecz do rzeczy.

Poćiechá z Ziednoczenia. Poćiechá Izráelczykow z tego Widzęnia / nie byłá od vmárłych / ále tylko od vmorzonych wźięta / bo według tego iáko vczy Liranus, Niewola oná / śmierćią ſię náżwáć / lecz tylko Ciuiliter mogłá / ile wolnośći ſwoiey obumárli byli w niewoli / zácżym y ożywienie tákich nie inſze według litery / iedno wybáwienie ieich było /

Liran. ibid.

było / á przećię wystárczyłá odegnáć Zale od serc onych strapionych. A czemuż / z prawdźiwego / od prawdźiwey smierći Zmártwychwstániá / wźięta cále sczyra Poćiechá / Resurget; z słowá Páńskiego / od Sercá Wielmożnego po Przyiaćielu w Nadźiei dobrey zeszłym dotkliwie sćisnionego / Zalu oddalić przemoc nie ma? Przemoże mocą więtszą niżli Herkulesowa / bo ná większym áktcie Wszechmocnośći Boskiey sądźi się ta / ktora à priuatione (Vczęni) ad Habitum regressum wroćić może / niż oná ktora z niewoli do wolnośći. Niechayże przeto Zal Poćiesze vstąpi / ták tá stroná zámyka. Otoż przednieisze rátie Stron przećiwnych.

§. 2.

Mieisce w sercu, nie same mu Zalowi.

Liran. Prou:c.1[illegible]

Liran. Ioan.c.1[illegible]

KOmuż przysądźić mieisce? Zalowi: czy Poćiesze? czy snadź oboigu oraz? Zalowi? ieśli sámemu? to sercu Wielmożnemu ná zgubę. Biegły w Pismie Liranus ná one słowá mądrego Sálomoná: Spiritus tristis exsiccat ossa. Exsiccat mowi/ quia tristitia est Passio mortificatiua. Zal smutny serce ták właśnie / iáko Czerw drzewo morzy. Trzebá mu towárzyszá. Jákiegoż? Wiáry: Christus P. vczy / gdy / dawszy vczniom swoim przyczynę Zalu / z obiáwienia im o zdrádźie Judaszowey / záprzęniu Piotrowym / y Smierći swoiey / quæ omnia, według nászego Postillatorá / erant eis turbationis materia, potym ich ćieszy: Non turbetur cor vestrum &c. Niepuszczayćie bez wiáry Zalu do serc wászych. Wierzyćie w Bogá y w mię wierzćie. Po coż sprzęgáć tę parę? Międzyliniiná Glossa, Non turbetur mowi / cor vestrum pro morte mea carnis, quia DEVS sum qui suscitabo carnem. Vtemperuie Wiárá Zal / ktora náuczy żem ia iest Bogiem ktory Zmartwychwstáć mogę / lubo się z smierćią potrę. Bez Wiáry Zal zły w sercu.

Glossa Interl.

Ani sáme Poćiesze

Jeśli też sámey Poćiesze / mieisce przyznamy / to / chroniąc się Scylle wpádniemy ná Chárybdę. Ze dżdżu pod rynę. To przysądźiemy rzecz sercu Wielmoznemu ná Háńbę. Bo ćieszyć

ſię bez znáku Zalu/ w rázie ták Zalu pełnym/ iáki ieſt Vtrátá
[1. Dla Zwyczáiu.] miłego przyiaćielá/ y Zwyczai wſzytkich świátá dźiśieiſzego na-
rodow zgáni/ y Náturze w brew dány/ ktora więcey nas żá-
[2. Dla Nátury.] łowáć vtráty dobrá/ niżli ćieſzyć ſię nábyćiem iego/ chyli.
Gdyż/ Nemo eſt, wedle náuki Auguſtyná ś. ktorego słowá
Doktor Subtelny/ vważa y poważa/ qui non plus lugeat do-
[Scot: in 3. diſt: 15. art: 2.] lorem, quàm appetat voluptatem. Niemáſz człowieká w świe-
ćie/ ktoryby nie więcey bolał czáſu nieſczęścia/ niżli ſię ćieſzy
czáſu fortunego powodu. Mowiąc to/ de dolore illato á ma-
[Ang: Vulpes Tom. 2. part. 2. diſp. 89. art. 3.] lo coniuncto, & voluptate à bono præſenti, iáko mowi słá-
wny Scotiſtá/ Fránćiſzkan/ Magiſter Angelus Vulpes. Niemáſz
człowieká/ ktoryby niewięcey bolał z Zalu/ gdy ſię obecne nieſ-
częśćie ſercá trzyma/ niżli ſię ćieſzy z przytomney ſwey vćiechy.
[3. Dla Bogá, Eccl. 22.] A z Bogiem w przecz ſtánięmy/ ktory pozwala/ lubo mierne-
go nád vmárłymi płáczu. Hánbáby przeto byłá/ ćieſzyć ſię bez
Zalu/ tám gdźie Zwyczai wſzytkiego świátá/ gdźie Przyrodze-
nie/ y Bog ſam Zalem Vćiechę ſkrapiá/ iákoby zgubá byłá/ żá-
łowáć bez Poćiechy/ gdźie Poćiechy potrzebá.

Coż tedy? Czy oraz Poćieſze y Zalowi w ſercu mieiſcá po-
[oboigu ... nalezy.] zwolić? Mym zdániem/ ná tym pádole świátá/ gdźie pokl
czáſu ſławá/ mieſzáią ſię y śmiechy y lámenty/ Riſus dolore
miſcebitur. A owſzem/ gdźie w ſpołecznym towárzyſtwie/ z
[Prou. 14. 15.] iednegoż Boſkiego vpodobánia/ iáko z gory wyſokiey/ vćiechá
y ſmutek/ pędem iedno zá drugim (iáko ktoś mowił) bieży:
Ita Diis placitum eſt: ab eodem culmine Voluptas & Mæ-
[Comicus.] ror comes ſequitur; oboigu Sercá iednego niepozwolić rzecz
trudna. Pozwolić/ y owſzem przyſądźić przyidźie/ lecz wie-
dźieć trzebá pod iáką Conditią. Owoż tá z mego zdánia.

[...le pod Conditią.] Máiąli mieć ſpołeczne w ſercu Wielmożnym Poćiechá y Zal
mieiſce/ niechże przednie Poćieſze/ oſtátnie Zalowi dáne bę-
dźie. Tę Conditią przy słowie Páwſkim/ Reſurget, y Wiárá
święta/ y Rozum ſam podáie.

Według Wiáry. Z defektu poſzło/ że ſtáſobliwa Márthá/

pierwſze

pierwßę Zalowi / wtore Pociechę dawálá w przypadku swoim mieiscu. Bo iáko ostrey zrzęnice Liranus doyrzał: Wierzyłá że obecny mogł Christus śmierć zwoiowáć / niewierzyłá żeby też go mogł dokazáć odległy. Apparet, (mowi on / ná one słowá: Si fuisses hic &c.) quod credebat ipsum posse præseruare fratrem suum à morte, tamen imperfectè credebat: quia videtur innuere, quod non posset Christus tantùm absens, quantùm præsens. Ztákiegoż defektu y to miáłá / że Pociechę aż ná dzień sądny / iákoby ná koniec ostátniey łáwy / zobiecánego Zmartwychwstánia Brátá swego zwłoczyłá / według onych słow: Wiem że powstánie w Zmartwychwstánie / w dzień sądny. Resurget Páńskie / intellexit vczy Liran, de resurrectione futura. Jákoby rzekłá według Glossy między liniiney / tey niewfam Pociesze / támtá mię nie omyli. De illa certa sum, de hac incerta. Zápráwdę máła Wiárá. Popráwuie iey Christus. Credis hoc? Wierzyß temu Mártho / żem ia iest Zmartwychwstániem / y żywotem człowieczym? Wierzyß y temu / że kto wierzy w mię / choćby vmárł żyć będzie / y wßelki kto żyie á wierzy w mię nie vmrze ná wieki? Vwierzyłá doskonále Náuce Páńskiey Mártha / y wnet poznáłá / iáko przez iey wyznánie srodze Pan Zal degrádował / á Pociechę w sercu iey wywyżßył / y przednim vczcił mieiscem. Zalu iey Christus directè mowiąc / áni pochwalił áni też zgánił / áni mu do końcá odiął mieiscá. Zámilczał / y tym sámym iákiegożkolwiek w sercu kącika mu pozwolił / według Reguły oney. Qui tacet, consentire videtur. Czyli to nie znižęnie? Przeciwnym sposobem / przez wysokie dwá / Wiáry / w tym Artykule o Zmartwychwstániu Akty Pociechę osádzić vsiłuie. Czyli to nie podwyżßenie znáczne? Pierwßy Akt Wiáry / że Christus P. iest przeto Zmartwychwstániem / że iest żywotem náßym. Ideò resurrectio, quia & vita. Jest Zmartwychwstánia człowieczego przyczyną / vczy Liran mol / przez swoie Zmartwychwstánie / y przez moc ktora nas wzbudzi ná sąd. Resurrectio

Conditia z Wiáry nie defektowey.

Liran.

Lecz od Christusá P. popráwioney.

Ieo Akt pierwszy.

Interlin. hîc.

Liran. Thîc.

rectio causaliter: tùm quia resurrectio Christi, causa est nostræ resurrectionis, tùm quia resurrectio generalis futura fiet virtute Christi vocantis ad iudicium. Iest nam y żywotem/ á istotnym / zrzodelnym od ktorego náße żywoty iáko strumyczki płyną. Vita per essentiam, vczy támże Liranus, y dowodzie / bo według Filozofá; Quod est tale per essentiam, est causa omnium aliorum quæ sunt per participationem. Co iest żywotem przez istotę / iest początkiem żywotá wßytkich rzeczy / ktore żywot przez vczestnictwo máią. Christus sám iest tą Pociechą ktoż nu przedniego w sercu swym / przed Zalem mieysca nieda?

Arist. 2. Met.

Drugi Akt Wiáry / że żyie y w śmierci sámey / kto żyiac / iáko przeznáczony do Chwały wieczney / wierzy w Christusá Páná Wiára przez Miłość pieknie vkßtaltowána. Qui credit in me sicut prædestinatus, y znowu: Qui viuit & credit fide formata. Zywotnia záprawdę Wiárá iest przeznáczonych do niebá; żywi się bowiem dobremi vczynkámi / ktorymi y w śmierci sámey żyie. Opera enim illorum sequuntur illos. Wiádome świátu Pismo / idą dobre vczynki zá táką Wiárą / y w sámey chmury śmierci / iáko zá Pánią assiistentia wierna. Nie táka gołotna Wiárá / sola oná fides nieszczęsna Heretycka / ktora tym sámym / że sámá iest bez vczynkow miłośći / trupem iest / y czyni trupem / tego kto ią wyznawa / z náuki Apostolskiey: Fides sine operibus mortua est. Zywotnia tá iest / przez serce Christusowe. Wiárá bowiem Miłośćią vkßtaltowána wydziera serce Pánu náßemu / y wiernemu ie dáie. y niemaß żyć tym sercem / y w środku śmierći swoiey? Nie bez dowodu mowię. Paulin święty Biskup Nolánski / słyßac one lamenty świętego oblubieńcá / w Piesniách Sálomonowych / Vulnerasti cor meum, soror mea sponsa, in vno oculorum tuorum. Zránilás serce moie / oblubienico moiá etc. vdał się do litery Hebreiskiey / áby się był lepiey wywiedźiał co to zá rána byłá? áliści tám miásto Vulnerasti, wyczytał Libautini, to iest abstulisti. Pomyslił Biskup / y zrozumiawßy táiemnicę nápisał:

Akt Wiáry drugi.

Liranus. hoc loco.

Apocal. 14.

Iacobi. 2.

D. Paulin. Epist. 32.

Cant. 4.

Laudat

Laudat DEVS rapinam fidei. Nie lámentuie/ ále chwali Bog
Wiárę/ ktora mu serce wziętá. Coż to zá Wiara ták dzielna byłá?
słuchaymy daley. Abstulisti in vno oculorum tuorum, mowi
támże Salomon. Trefna/ co mowi in vno oculorum. Czyli
podobno iedno zmruzywszy oblubienicá oko/ drugie ná łup
rzućiłá? czy snadź rozoka byłá? Nie ták. Sposob ten mowy/
in vno oculorum, w Hebraiszczyźnie ták waży/ iáko gdyby kto
v nas mowił/ in vnitate oculorum. Jednośćią oczu/ iedno-
śćią/ wydrzeć kto serce Bogu swoiemu może. Owoż rzecz tá-
iemnice. Do pięknego y miłego obu oczu poyrzenia/ potrzebá
(vczą Filozofowie) áby żyłki przez ktore moc widzenia do
oczu spływa (neruos opticos oni zowią) złaczone z soba były/
bo rozłaczone ábo rozokość/ ábo slepotę niosą. A ia stosuię.
Do wdzięcznego Bogu obiemá oczymá poyrzenia Duszom ná-
szym/ potrzebá (z Theologámi mowię) ziednoczenia spolnego
Wiáry y Miłości. Te są oczu dusz nászych/ nerui optici,
Wiárá Rozumu/ Miłość zás Woli/ ktorymi kto w Bogá pá-
trzy/ serce mu prędko weźmie/ według słow Páńskich. Si hæc
scitis, beati eritis, si feceritis ea. *Ieśli to Rozumem poimuiećie* Ioan. 13.
(oto pierwsze dusz nászych oko) *błogosłáwięni będźiećie* (oto v-
podobánie Páńskie y sercá pozwolenie) *ieśli toż y wola* (oto y dru-
gie oko) *skutecznie wypełnićie*. Zaiste stopien wysoki Pociesze z
Aktu tey Wiáry dány/ záczym y mieysce przednie.

Táka Wiárę Miłośćią ożywiona Wielmożney nászey vmár-
ley/ kupá Aktow miłośći zbáwienney wydawáłá. Ktorey ná
Czele Wstyd/ przednia Cnotá w postępkách białogłowskich/ we- Epist: 14. ad Celantiam.
dług Hieronymá S. Potym Vććiwość Małżenska y Milczli-
wość ięzyká/ przednich Pan/ iedna ozdobá/ według Ambrożego 2. Offic.
Swiętego/ aż y Pobożność/ nagodnieysży strumien Pochwały
Szreniáwianki stancy/ iáko dźiś trzeći dźien vcżęnie wymowny Woić: Pi-
dowodźił Káznodźieiá. Gdźie y Męstwo/ Cnotá ona wspániáła/ głowski Kanonik
ná Nádźiei się iáko druga Hesterá wspárszy/ á Milczenie iáko Poznań. Prob. Wa-
druga służebna zá soba máiac/ przewodnik iey przed twarz Krolá łecki.
nad 1. Octob.

X. nád Krolmi Bogá/ iáko wczorá tákiey vwagi/ dał pochop do-
Kármelitá státeczny Zakonny Káznodzieiá. stosuiąc Wielmozney Zmár-
Bosły, Po- ley słowá Prorockie; In silentio, & in spe erit Fortitudo ve-
znánski stra; wydał się. Gdzie nádstátek (co mnie dziś iákoby kłosy po
Tumski żniwie cudzym zbieráiącemu do wspomnienia zostawa) Ocho-
Káznodzieiá. tá do przysłużenia się Bogu/ w Bogu zeszła zaleca. Serce prá-
2. Octob. wie Dawidowe to iest/ gotowe záwsze ná Chwałę Páńską/ było
serce tey Páni: Paratum cor meum Deus, paratum cor meum,
Psal: 107. cantabo & psallam. Mowił Krol. A w częśći przednieyszey/ w
duszy moiey rozumney/ y w częśći niższey/ w smysłách moich/
gotowym mię masz ná Chwałę swoię Pánie. Paratum cor
Liran. meum, in anima, in parte superiori: Paratum in parte infe-
ibid. riori, per cor enim ex quo procedit sensus & motus ad alias
partes corporis, intelligitur anima, quæ est principium
vitæ in corpore. Liranus. Bo/ coż inszego było ono tey Ze-
szłey Wielmozney Páni/ stáwić się wszędzie gdzie iedno vro-
czystszy fest ná Nabożeństwo wżywał/ ięno ochotá rozumney
Duszę do służby Bogu miłey? co były y są one bogáte Kru-
szce; Ołtarzom/ Kośćiołom/ á osobliwie cudownym ábo łá-
skámi Bożymi sławnym obrázom/ iákie Kośćioły/ nász
Pyzdrski/ Borecki/ Lubáski/ máią/ y insze tym podobnym
hoinie oddáne/ ięno ochotá powolnych smysłow y w zrusz-
nych ku ozdobie Cći Páńskiey/ y iego Naswiętszey Mátki
iásna? Záczym żyie mamy nádzieię/ y w śmierći swoiey/ żyie
Sercem Chrystusá swego/ ktore iey Wiárá táka Miłośćią
żywa dałá. Zyie/ śmierć iey w ręku Bożych nie dotknie/ gdyż
Sap. 3. Iustorum animæ in manu Dei sunt, & non tanget illos tor-
Nietknie mentum mortis, iáko vpewnia Mędrzec z Duchá Swiętego.
śmierć Vchodzą dusze dobrych ludźi niebespieczeństwá śmierći/ do
spráwie- ręku Páńskiuch iáko do niedobytey fortece dostáwszy się. Tám/
dliwych. lubo zdádzą się oczom nászym vmieráć/ w pokoiu zostawáią. Visi
Ibid. sunt oculis insipientium mori, illi autem sunt in pace.
Tám/ dzieie się z śmierćią/ gdy się porywa ná dobrego człowieká/

wieká/

wieká/ co śię dźieie ze Lwem okrutnym gdy śię w Puśtyni
porywa ná Pielgrzymá mądrego. Twierdzą Naturalistæ, że śię Plin: Pierius.
łácno Lwiey śrogośći obronić káżdy może. Rzućić mu tylko
ßmátę iáko ná oczy/ gdy śię on rwie do ćiebie/ záraz śię zlęknie
bestia stráßna/ á ty/ tym czásem vćiec możeß. Daymyż przy-
kład Przypadku.

Poidźie przed towárzystwem wprzod kto w puśtynią strá-
ßną/ gdźie nápádnie ná Lwá/ ktory śię nań porywa. Tám
záżyieli w zwyż pomienioney ßtuki. Rzući Lwu w oczy ßatę/
nim ią poßarpa Zwierz okrutny y mśćiwy/ vidźie kędy w ten
czás nalepiey może. Wtym nádeidą towárzyße/ ßátę w ßtuki
podártą/ y Lwie tropy ználazßy/ osądzą/ że im towárzyß
zginął/ á on ná mieyscu bespiecznym Bogu dźięki oddawaią wy-
bawienie swoie. Podobnie. Sądźięmy y my/ że nam Wielmo-
żna Stárośćina vmárła/ Mowięmy: Poprzedźiłá nas w stráßną
Puśtynią prześćia ná on swiát/ gdźie tráfiłá ná smierć/ iáko ná
Lwicę/ ktora kiedys w Krolu Ezechiaßu kośći kruszyła/ kiedy Isái. 3
zabitą w oczách náßych widźięmy. Nie tak to rozumieimy. Ciało
tu tylko (ktorektos z mądrych ßátą duße názywał) poßarpáne
iest/ nádtym mogłá śię smierć nápástwić/ lecz Duße tknąć nie-
mogłá. Rzućiłá Dußá Poboźney Pani tę ßmátę smierteln ná
oczy tey Furyi/ sámá tym czásem vbiegłá ná mieysce náder be-
spieczne/ bo/ przez Wiárę Miłośćią ożywioną/ dostáłá śię tám
gdźie żyie/ y żyć będźie ná wieki. O Poćiecho! godnás w sercu
Wielmożnym cale przedniego mieyscá/ według tey Conditiey
ktorą Wiárá podáie.

Według Rozumu. Kto godnieyßy/ ten ma bydź mieyscem Condit z Rozumu.
wßędźie pierwßym vczczony. Tu wiedźieć trzebá/ co zacz ZAL?
co zacz iest y POCIECHA? Krotko mowiąc: Zledákąd iest
Zal/ y podley Conditiey. W Pokrzywách śię on rodźi/ bo go
rodzą vtráty doczesne (srozey serce niż skorę pokrzywy párzące)
Rzeczy onych ktore vćießne były. Iáko ná przykład/ vtrátá mi-

 lego

tego Bráci/ w przypadku ſtwierczácey Márthy. Si fuiſſes hic,
frater meus non fuiſſet mortuus. Conditia też iego Chłopſka
ieſt/ bo muśi bydź poddánym Rozumowi/ według onego:
n: 4. Sub te erit appetitus. Niechći áppetit ſłuży. Pociechá zás
Niebieſczanka ieſt/ pokrewna Bogu. Słuchayćie co ſam Pan
o iey genealogii mowi: Ego ſum reſurrectio & Vita. Jednoż
to mowić/ Mieć Pociechę z Zmartwychwſtánia/ iáko y mowić/
Mieć Pociechę z Bogá. Tknieſz iey conditiey? tá ieſt/ Wolna
c. 21. bydź y w nawiętſzych hałáſách. Leuate capita veſtra, appro-
pinquat enim redemptio veſtra. Nieśćie weſołe wyſoko czoło/
ktorzy Pociechę maćie/ że was czeka zbáwienie. Nie należy bo
pochmurne oko tylko Niewolnikowi. Záczym gotowa Condi-
tia. Pociechá zacnieiſza niż Zal/ niechże według Rozumu/
przednie mieiſce záſiada.

Tę Conditia podána gdy będźie trzymáć Wielmożne ſerce
chćiało/ ma ten rząd v śiebie dźiś vczynić/ iáki goſpodarzowi
c. 14. Chriſtus Pan czynić w domu ſwoim raz podał. Záśiędźie gość
podleiſzy przednieiſze mieiſce/ niech śiedźi áż kto godnieiſzy
przyidźie. Przyidźie ten/ roſkaże Da huic locum. Vſtępuy
podleiſzy zacnieiſzemu. Przyſzedł Zal/ y záſiadł mieiſce w ſercu/
niechay pośiedźi trochę. Przybyłá y pociechá/ dáło śię iuż Læ-
tamini vſłyſzeć. Weſelćie śię z Jerozolyma/ ktorzy nád nią
. 66. płáczećie: bo mowi Pan: Oto ia obrocę pod mury iey rzekę
pokoiu/ y ſtrumień ſławą narodow płynący etc. niechayże śię
Zal pomyka dáley/ niech zá piec vſtępuie.

Otoż Mieiſce pod Conditia Pociesze y Zalowi.

§. 3.

JVż tu Przywodzcá Zalu/ ſwoim włáſnym orężem porażony
vpádnie. Już mu Fautor Pociechy Rátie iego wydrze y ná
obroći. Wrozlaczeniu on/ iáko w tumulćie Zal do ſercá przy-
wodźił:

wodził: Wiecoż tymże rozłączeniu ten swey Pociesze vkaże Interesse. Z nauki Apostolskiey: Mihi autem viuere Christus est, & Mori lucrum. Kto tu w Chrystusie żyie/ temu śmierć Zysk przyniesie. Tu spytam: Ktoryż Mądry Kupiec/ żałuie summy wydawáć/ o ktorey wie dowodnie/ że mu się z Zyskiem wroci? Ták: Nikt z przyiaćiol żałowáć nie ma rozłączenia się z namilszym przyiaćielem/ ktore mu/ zá vpewnięniem Boskim/ w ktorego złączenia obfity zysk przyniesie. Phil: 1

Odpo. wiedz.

Vmiera mi Przyiaćiel/ dobra śmierćia/ pobożny/ oprocz tego/ że tu sam przez táka śmierć swoię/ lepszych tysiąckroć/ y więcey nád mię nábywa Przyiaćioł/ gdy/ nábywa towárzystwá z Chrystusem Pánem/ co Glossa Ordinaria, ná słowá Apostolskie obiáśnia: Christus mihi vita, hic per fidem & spem, & in futuro per speciem. Nábywa Náświętszey Pánny/ y Wszytkich świętych/ z ktorymi/ według Artikułu Wiáry naszey powszechney/ onego; Sanctorum Communionem. Wierzę świętych społeczność. w doskonáłey á wiecznie towárzyszy Miłośći. Przynosi y ten Zysk pozostáłęmu towárzyszowi/ że go przykłádem żyćia yześćia swego świątobliwego pozyskáć Bogu może. Ztąd Glossá miedzylinijna/ ná one słowá. Et mori lucrum. Quia mowi/ per mortem multos lucratur. Ták mogł bydź pozyskány/ ktory sobie winszował: Moriatur anima mea morte iustorum. Bodaiem śmierćia ludźi pobożnych vmárł. Otoż zrzodło Poćiechy/ ktore przed tym krynica Żalu było w Rozłączeniu Przyiaćioł.

Przeciw rátiey 1 Opiniey 1.

Glossa Ord. Phil. 1.

Num. 2

Tákże: Zostáwi tu Duszá Ciáło/ ta conditia od Bogá/ áby ie potym do Chwały z soba wźięłá/ że nie żywe to płákáć? y owszem weselić się. Bo ktore zostáwi z przymiotámi lichemi/ odbierze potym vposażone bogátemi Chwałámi. Teraz te Ciáłá násze Ciemne są/ nic pod skora niewidźieć/ co się tám wewnątrz dźieie: Po Zmartwychwstániu/ ná mieisce Ciemności (Theologowie vczą) da im Bog Swiátłość/ ktora wszytkie

Przeciw 2. rátie Opin. 1

wnętrznośći złożenia człowieczego / do mußkułow namnieiβych / iáko w Kryßtale kołká zegáru / iásnie oczom błogosłáwionym ſtáwi / według onego: Fulgebunt iuſti. Skáżitelne
p. 3. ſą teraz / ledá chorobom / y zránięniu podległe / z przyczyny ledáiákiey: Zá ſkáżitelność / da Bog niećierpięrliwość: o ktorey;
poc. 21. Abſterget DEVS omnem lachrymam ab oculis eorum: & mors vltra non erit, neq; luctus, neq; clamor, neq; dolor erit vltra. Są do tego te Ciáłá śmiertelne / leniwe / fátygom podlegáiące / Ciężkie. Potym iuż będą lekkie y żartkie / w ktorych oni Vwielbięni / iáko Scintillæ in arundineto diſcurrent,
p. 3. iáko iſkry z mieiſcá ná mieiſce w chyżey prędkośći / łácno / przebywáć będą mogli. Aże ſą teraz y grube náder / ták / że im mieiſcá przeſtronnego potrzebá. Będą potym ſubtelne / ták że y przez środek inßych rzeczy / iſtotę grubą máiących łácno przenikáć będą. Jáko przenikło Ciáło Chriſtuſá Páná po Zmartwychwſtániu / przez kámięn on grobowy / y przez drzwi nieodwárte. A my ná ten czás w Ciáłách náßych / (co do tey chwały Subtilitatis) ſwym ſpoſobem Similes ei erimus, iáko
Ioann. 3. a. vczy Jan ś. Podobni mu będźiemy. A tu Zal w tym rozłączęniu Poćieße nie wyrowna / z Gloſſy międzyliniiney / ktora ná
Gloſſa. terlin. hil. 1. oneż słowá Et mori lucrum: vważnie zmyśli Páwłá ś. mowi. Quia per mortem ab his miſeriis liberatus ad beatitudinem transeam.
rzećiw Rátiey pin. 1. Podobnie. Z zyſkiem odyśćze y Máteria Ciáłá / on ſwoy kßtałt czáſu ſwego / kiedy z śmiertelnego nieśmiertelnym ſtę ſtánie. Gloſſa Ordinaria, ná słowá one: Mihi autem viuere
Gloſſa. rd: ibid. Chriſtus eſt, & mori lucrum, mowi o Páwle świętym. Pro hac Vita mortale Corpus tradit, vt ipſum immortale in æternum recipiat. A w rozłączęniu oto / nie Zal ále Poćiechá zbiera rátie ſwoie. Więc nievććić Poćiechy przednieißym w ſercu mieiſcem. ? Ktoż przeczy?

Z CON-

Z CONTROVERSYI.

Iużem Rátie ſtron przećiwnych co przednieiße przełożył / iużem y Mieyſce Poćieße oddał / iużem (iákom obiecał) y Rátie ſtrony przećiwney zmnieißył / Koncżę zátym Rzecż moię.

NOc dniowym zabáwom ludzkim nieprzyiáźliwa / nigdźie przećiwnieißego wſtrętu / nigdźie zárowno przyiáźliwßey ochoty niedoznawa / iáko gdy wkoło Dobrych przyiaćioł vćiecha zábáwionych przypada. Bo tám / gdy oná z Vrzędu ſwego odpoczynek wßytkim żyiacym dáiac / słoneczne / dniowe swiátło odbiera / y płaſczęm czarnym gáśi / w ten czás vprzeimi przyiaćiele / z domowych ogniow swiátłá nábywßy / zabáwy ſwoie / przy owych woſkowych lubo łoiowych gwiazdách ſtołowych / ná ćmy nocne niedbáiac wnalepßa zágęſczáia: Gdy Noc dla odpoczynku pozwolonego wßytkiemu swiátu Milczenie nakázuie; w ten Czás Vprzeimi á dobrzy Przyiaćiele / nawyráźnieiße ſpolne ſobie ofiárowánia / ććia wzáiemna wgłos wielki // y ſtawa vtwierdzone / w długa częsć nocy / Nocy zápominaiac / mile ſobie oddáia. Czy nie wielki wſtręt nocy? Coż potym? gdy im długa noc ſnem powieki obćiąży / y oczy śćiſkáć pocznie / w Ochotę ſię z nia kiedyżkolwiek wdáć mußa. Zegnáiac ſię nákoniec / y Dobrey nocy ſobie winßuiac / do iutrá ſczęsliwego ſwe vprzeime zabáwy zwykli więc limitowáć. Co Noc komu inßemu / to smierć / śioſtra rodzona wedle Poëtow Nocy / Pożyćiu Páńſkiemu Twemu Wielmożny M. Pánie Stároſto wyrządźiłá. Zywotnie swiátło w Przyiaćielu zgáśiłá / y Milczenie mu śćiſłe y długie nákazałá. Albo od Zmroku pierwßego záraz / w rozerwáney Zabáwie swiátłá przygáßonego / wetuie Páńſka Twoiá Czárnkowſka hoinosć / iuż gmáchy Domowe we dnie y w Nocy / iuż y Ołtarze ká-

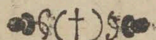
zdobżiennie/ obfitemi ogniámi oświecáiąc Przyiacielowi kwoki/ á dlugo dosyć w Noc tę ták vprzykrzona/ bo od dniá 27. Lipcá/ w Roku tym vpływáiącym/ áż do dźisieyszego 3. Październiká: Lubo y przez te cale trzy dni/ Aktu Pogrzebna ta Pompa bogátego/ Sławá życzliwa/ z vst wymownych Oratorow Kośćielnych Vmárley vsługuie/ Nic ná to przećię Smierć ćiemna/ y zbyt milczliwa niedba/ bo czeka swey wygrániey. Coż czynić? Zegnáć się/ czy iescze dłużey báwić? Już twárdy sen moc záwźiał/ trudno się báwić/ przyidźie do iutrá po tákiey Nocy sczęsliwego Przyiaćielá pożegnáć. Tám się znowu z sobą virzemy gdy chwalebnie Resurget, tu teraz Requiescat in Pace. Záśnęłáś/ nie vmárłáś nam Wielmożna Páni/ bo żyiesz y w śmierći przez tegoż Bogá/ w ktorymes Wiárą/ żywot śmiertelny pędząc żyłá.

Mieyże dobrą Noc.

Rzekłam.

Titul

Tituł po Titułách

Teyże

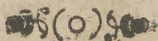
Wielm. w Bogu zeſzłey Stárośćiny.

Z Truną w Grob, ná rownie bogátey y pięknej roboty Srebrney Bláſze, iákiey wſzytká Truná byłá,

włożony.

Dniá 3. Octob. Roku P. 1646.

w Czárnkowie.

CON-

CONSTANTIA

de Lubomierz

CZARNKOVVSKA,

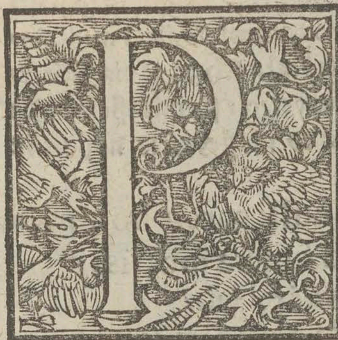
Patre Stanislao, Palatino Cracouiense,
Matre Sophia in Ostrog Duce
NATA,
Claritatem à Maioribus acceptam, suis cumulatura,
in Illustrissima Comitum à Czarnkow Domo
Maritum Inuenit.
Jll. ac Magn. FRANCISCO *Sandiuogio Czarnkowski,*
Medirecen. Pyzdren. &c. Capitaneo
NVPTA;
Vti Natiuo splendore, ita virtutibus
Maiorem Poloniam
adornauit.
Sed heu!
Dum Viuam eius jmaginem, & maxima quæq;
præstolamur,
In ipso ætatis flore, iam Cælo matura,
FATVM INVENIT.
Posnaniæ
Die 27. Julij. Anno D. 1646.

Percussit aquas, diuisæ sunt, & transierunt per siccum. *4 Reg. 2.*

Vderzył ná wody, ktore rozstąpiły śie, y przeszły gośćincem suchym. W czwartych Księgách Krolewskich w Rozdźiale wtorym.

Pominąwszy inne nieforemne pospolitey śmierći obyczáie/ to iest/ że po złodźieysku kwátera z ludźmi śie wita/ *Ascendit Mors per fenestram,* Ier. 9.
widzę że w cudze wdźiera śie vrzędy/ y iákoby ludzkie odpráwuie rzemiestá/ Słucháczę przezacni. Waży śie bowiem naprzod świece y pochodnie gáśić/ co spráwuie/ gdy zacne/ Cnotámi y mądrośćią iáśnieiące Osoby w ćiemnych źrzenicy nászey zákrywa grobowcách/ nád ktorymi żáłośne kaza nam opiewáć *Nænie super mortuum plora,* płácz nád vmárłym/ á to z tey przyczyny/ że *defecit lu-* Ec. 22.
men eius, zgásło świátło iego. Zábawia śie do tego rybáckim rzemiestem/ bo iáko świádczy Prorok S. *Expandit sagenam* Abac. I

suam

suam, congregauit rete, & semper interficere gentes non cessat. Rozwiodłá niewod swoy/ zgromádźiłá sieći/ á nigdy nie przestáie zábijáć narodow: A ták dokuczáia te iey sztucznie zrobione sieći/ rybnemu mnostwu/ że áni rosły Wieloryb/ áni swobodna Bálená może się od fortelnego wybiegáć pochwytu. *Totum traxit in sagena & congregauit*, mowi tenże Prorok. Wszytko cokolwiek było w potoku wodnym zábráłá. Dokázuie nád to/ sztucznego myślistwá/ ktorego postrzegł niekiedyś Ieremiasz. *Expandit rete pedibus meis.* Zástáwiłá (mowi) sieći
Thr. 1. pod nogámi moimi A lubo w tey gorzyśtey świátá tego puszczy/ ták wiele známienitych á rozumnych vpátruie źwierzat/ ná żadne respektu nie ma. *Nullius inopiae miseretur, nec diuitias reueretur*, náucza miodouśty Doktor/ miłośierdźia nád vbogimi
S Bern. inSpec. Vinc.
nie ma/ przed bogátym czapki nieuchyli/ przed Krolē iáko poddániec ná koláná nie pádnie/ ále/ lubo ogárámi do sieći nie szczuie/ wszytkich bez liczby do ták mocnie kretnych zágania śiátek/ że żáden z nich choć Marsowym nie wyśiecze się páłászem. Nádobnie ieden niegłupi wierszo kładcá to nieszczęśćie násze ták reprezentuie.

Poeta.
Est commune mori, Mors nulli parcit honori.
Nobilis & fortis veniunt ad funera mortis.
Nikomu pospolićie z ludźi śmierć folguie/
Szláchćic/ Rycerz do grobu káżdy się gotuie;

Co prawdá/ bo korzyśtna zguby nászey śmierć/ ták da po złotey koronie Krolowi/ iáko też y po drogiey Infule Biskupowi/ ták bogátemu po złotych guzach y szárłatney delie y/ iáko y żebrakowi po nędzney kámizeli/ ták po káptürze Mnichowi/ iáko y po iásnoświetney zbroi Żołnierzowi/ ták po świeżym bláwaćie

vderzy

vderzy Dworaká/ iáko też po kmiecey czuprynie Chłopká nieboraká. A luboby kto odwáżył sie wołáć ná tego niezwyćiężonego gygántá/ kiedy zápuszcza sie/ miecz oboietny w Głowie vtapiáć Krolewskiey/ iáko niekiedys Athys Krolewic chcąc obronić śmierći Krezusá Oycá swego Lidyiskiego Królá. *Miles quid agis, Rex est quem feris,* Smierći co czyniß / Krol to iest ná ktorego bijeß/ nie vsłucha tego śmierć/ owßem iáko ßalona y rozdraźniona lwicá/ ná stráte y śćiećie iego poteżniey vderzy. Znáć ten iey śmiertelny á ćießki raz w ßcześliwym onym wßystkiego niemal świátá Tryumphatorze Alexándrze wielkim/ ktory ná nagrobku swoim to iey nád sobą przyznawa zwyćięstwo. Herodotus.

En ego qui totum mundum certamine vici,
Dictus Alexander morior hora breui.
Reges sternebam, me mors durissima sternit.
Omnia mactabam, mactor & ipse miser. Epith. Alex. Mag.

Oto ia/ ktorego moc po wßem świećie słynie/
Alexánder vmieram / á w krotkiey godźinie:
Z głow krolewskich zrzucáłem z ich zgubą korony/
Teraz nedzny iść muße w podźiemne zasłony.

Nie wstydźi sie náostátek mśćiwa wieku náßego śmierć/ iákoby ślienicá iáka/ po rożnych tułáć sie wodách ná zgube y zátopy ćiał náßych. Rozbija náwet sáme niewinne rzeki/ ták że rozbite ich strumyczki nowych sobie ßukáć muszą łożysk/ rozbiegłe swoie dźielac po rożnych ná źiemi káwernách. Widźiemy to w rozrywce/ ábo rácżey w rozboiu wyśmienitey Iáśnie Wielmożnych Ich M. M. P. P. Lubomirskich Srzeniáwy/ ná ktorą gdy niebácżna vderzyłá śmierć/ *percussit aquas,* musiáły Zacne iey

 áSła-

á Sławę wieczną niosące potoki rozdzieliwßy się/ bespieczniey
ßych ßukáć sobie gośćińcow. *Et diuisæ sunt aquæ.* Mowię to
Przezacna Fámilio (á záżle mieć mi nie będźieß/ bo *omnes mo-*
2Reg. *rimur, & quasi aquæ dilabimur super terrã.* Wßyscy vmieráiąc
14. rozbiegamy się/ iáko roztoczone po rożnych dolinách wody) z wy-
sokich á pobożnie zmárłych w rodowitym Domu twoim Oso-
bách/ ktorych ßláchetne Ciáłá w znácznym od śmierći ßwán-
ku/ po rożnych y odległych/ bliskich y dálekich rostrzeláły się
grobowcách; A z ich liczby mamy przed oczymá Sławney
Pámięći zmárłego Jego Mośći Páná Syxtá Lubomirskiego/
Woyskiego Krákowskieg~/ ktory z grobow Przezacnych przod-
kow y Krewnych zboczywßy/ trupią lepiankę Ciáłá swoiego/
iáko depozyt należyty źiemi/ oddáie dniá dźisieyßego tuteczne-
mu Piaskowi opieką Naświętßey Pánny ßczycącemu się/ to
sobie twierdząc/ że *in pace locus eius*, tu w pokoiu odpoczynek ie-
go. Jákoby ieden z Strzeniawy wybiega ná to mieysce stru-
myczek/ áby tu do czásu ćiáłu swemu zápisána odpráwiwßy go-
śćinę/ bespieczniey zá ßczegulnym Opiekuństwem Naświętßey
Pánny wypráwił duchá swego w ßczęśliwą/ mlekiem y mio-
dem opływáiącą chwały wieczney Vkráinę. Przydźie mi
tedy przy tey pogrzebowey á smutney Ceremoniey z okázyey
słow fundámentálnych pokázáć/ iáko to ćięßkie *percußit*, vbićie
śmierći/ niemniey iáko żáłosna tá diwizya rzeki/ ktorey *Diuisæ*
sunt aquæ. Z drugiey iednák strony/ będę chćiał vżyć smutku/
táka deklárácya/ że ś. pámięći J. M. P. Sixtus Lubomirski/
non periit, nie zginął/ ále tylko iákoby strumyczek ieden/ przez
ten piaskowy gośćiniec/ *transit*, przechodźi do pokoiu nieśmier-
telnego żywotá. Záczynam w Jmię Páńskie.

Boday

BOday byłá nigdy ná świećie nie posłáłá/ coraz zuchwáła/ grzechu śmierć/ ktorey nieśtworne ták śie rozbiegáły kołá/ że nietylko ná Zamki y Dwory Pańskie bije/ ále też y ná sáme rzeki/ ktorych nie rzeszotem przesypuie wody/ ále iákoby obo ietnym śiecze y rośpłasza mieczem: Zártuiemy wiec z owego/ ktory *percutit aquas* ćiegi daie wodom/ iákoby ich boleć miáło/ ále niechce śie żártu/ gdy śmierć *percutit aquas*. Człowieká vbi- ie/ bo iey ćięszka nazbyt y wielki bol niosąca chłostá: Cięszka naprzod/ bo kedy to *percußit*, vbićie śmierći/ znáczna tám wyso- kich preeminencyey kádencya. Vpadáć muszą/ Korony Krole- wskie/ Pieczęći Káncierskie/ Laski Márszałkowskie/ Krzesłá Senatorskie/ ktorych vpadku iednym słowem żáłuie pismo. *Cessauerunt fortes in Israel & quieuerunt*. Vstáli mocni w Izrá- elu Mężowie y odpoczęli. Znowu zátym iednym/ *Percußit*, śmierći táka w stánách Swietckich y Duchownych konfuzya/ że nie widzieć kto kedy/ nie rozeznáć kto iáki. *Circumspice illos* (mowi Bázyli ś.) *qui ante te similibus splendoribus eflorebant*, *vbinam sunt illi qui ciuilibus dignitatibus ornati erant. Vbi Rhe- tores atque Oratores, vbi Duces, vbi Tyranni, nonnè omnia puluis, nonnè fabula, contemplare sepulchra, vide num poßis discernere, quisnam seruus, quis Dominus, quis pauper, quis locuples fuerit.* Vpátruy pilno onych; ktorzy przed tobą (mowi S. Doktor do możnych świátá tego Monárchow y inszych co znácznie y szych Mężow) podobnymi splendorámi iásnie kwitneli/ kedy Vrzę- dnicy/ Regimentarze Meyscy/ kedy vczeni Rhetorowie y krá- somowcy/ kedy Xiążętá/ Hetmáni/ y Tyráni. Wszyscy zostáli śie prochem y iedną v świátá bayką. Weyźrzy ná rozmáite tru- pami vsypáne mogiły czy poznasz/ kto sługá/ á kto Pan/ kto nedzarz/ á kto bogáty/ iákoby rzekł/ á wszyscy tego doznawa-

Iud. 6.

S. Bas. s. de morte.

my/ że

my/ że trudno rozeznáć/ z cżego znáć/ że to ćießkie *Percuſsit* śmier
ći. Ćießkie záprawdę y z tego/ że nie dopuße cża ábyn am dłu-
żytośći nászey świećiłá pochodnia/ bo iákoby tego dniá ktore-
rodźimy ſie ná świát/ zmieramy. Podobny ieſt bieg wieku nászego
żyćiu iednego przy rzece *Hipanu* rodzącego ſie źwierzątká/ ktore
Carda- Náturáliſtá ták opiſuie. *Mane puer, meridie iuuenis ſenex veſpe*
nus l. 9 *ri, & occidente ſole moritur,* z rána dźiećiećiem/ w południe mło
de ānal. dym/ około wieczorá ſtárym ſtáie ſie/ á zá západkiem słońcá/
przez cáły dźień niewiedźieć kędy nie latáiąc/ vſtáwicznie bie-
gáiąc/ do iámeczki pokarmik prowiduiąc/ obumiera dla czego
názywa ſie *Ephemerus*, to ieſt/ *vnius diei*, iednego dniá źwie-
rzątecżko/ z ktorego podobieńſtwá/ vroſło ono przyſłowie/ *Ephe*
meri vitam; *ducit* o tákim ktory prędko po narodzeniu z śmierćią
ſie wita. Tákowymi wßyſcy ledwie nie ieſteſmy/ latamy/ prá-
cuiemy/ zbieramy/ ßkátuły y gumná nákłádamy/ budujemy
pałace/ ſtroiemy ſie/ dobrey myśli przy bánkiećie záżywamy/
długoß tego? tylko przez iedno *hodie*, dźiś/ *cras*, iutro nie bę-
dźie tego. Dobrzeć náuczył tego świętego żywotá *Meſſoda-*
nus, ktory w ſtárośći od przyiaćielá ná dźień ieden iutrzeyßy zá-
Corn. a proßony ták z fukał poſłá/ *Cur me vocas in craſtinum qui à mul-*
la. in c. *tis annis craſtinum non habui? ſed mortis aduentum in ſingulos*
9. Ioa. *dies expectaui.* Czemu mię zápraßaß ná dźień iutrzeyßy/ po-
niewáß od wielu lat nigdy iutrá nie miáłem/ ále ádwentu śmier
ći co dźień oczekiwałem/ przez ktory *reſpons*, dána ieſt náuká/
że żywot náß *craſtinum*, iutrá nie ma/ ále tylko *vnicum hodie*, ie-
dno dźiś. To y Pſalmiſtá wyraża S gdy tyśiąc lat w ieden
tylko dźień komputuie. *Mille anni tanquam dies heſterna*, z ktore-
go świádectwá/ ieſzcze dáleko krotßy bieg żywotá káżdy z nas
przyznawáć ſobie muśi/ poniewáß z tyśiącnymi/ áni z ſetnymi
witamy ſie láty. Ćießkie ießcze to *percuſsit*, śmierći/ bo świát
y roſkoß

y rozkoß kocháiących ludźi/ tám potyká/ kedy nawietße nawy myślnieyße płodzą przy serdeczney komplácencyey delicye. przypomniy sobie kto niewierzyß ßpetną y sromotną śmierć Jezábeli Krolowey/ ktorey delikácko wypielegowáne ćielsko/ według Proroctwá Eliaßá mojego/ *comedent canes carnes Ieza-bel*, psi áß do kośći obźárli. A kedyß? mowi text ś. *In agro Iezrael*, Ná Jezráelskiey roli. Chceßże wiedźieć co zá okoliczność 4 Reg. 9.
tego mieyscá byłá. Náucza *Abulensis, Illic erat hortus amœ-nißimus, quo Regina maximè delectabatur. Vide vt genialis lo-cus, feralis efficitur, vbi anima iucundißime trahitur, ibi miserri-me exhalatur, vbi voluptates captantur, ibi mortis iacula infli-guntur.* Tám práwi był dźiárdyn/ ábo ogrod ieden vćießny/ w ktorym Krolowa vćiechy wßelákiey zbytecznie záżywáłá. Vważayże co zá koniec tey dobrey myśli. Ono wielkiego vpo-dobánia y rozkoßy mieysce/ obroćiło sie w bestyálskie pástwi-sko/ to iest/ że głodni psi tám sie pástwili nád trupem Krolo-wey; kedy duch wdźieczne stroi kortezye/ tám z ćiáłá mizernie wychodźi/ kedy z rozkoßą komitywe wiedźie ćiáło/ tám od śmier-ći zránione/ z Duchem sie swoim żegna. Co że ták iest á z oká-zyey tego vbićia śmierći/ ćießkie/ przykre/ smutku pełne muśi bydź iey to *percußit*. A náostátek dla tego/ że człowieká ná-dostoynieyße w nic obráca. Co Symbolizuie *Ioannis secundi Ducis Cliuiæ*, lilia z źiemie z kwiatkiem wychodząca/ ktorey przydány był táki Epigraph: *Hodie aliquid. Cras nihil.* Dźiś coś iest/ á iutro niczym bedźie/ iáko y z námi sie dźieie/ *Hodie*, Dźiś/ to iest/ poki żyiemy/ iesteśmy *aliquid* coś/ ále *Cras*, gdy nád námi śmierć krakáć bedźie/ *Nihil*, zá nic. Wyraża te nießczę-sna odmiáne/ y on koßtowny kámień/ od śiwcá iednego ná mo-rzu Alexándrowi Wielkiemu ofiárowány/ ktory przed tym wie-lebryl

Abul. Tost.

Symbolum.

Hist. in Spec. Vinc.

Iob. 3. lebrył záważáiąc złotá/ iednego czásu/ tráfunkiem prochem
posypány/ ledwie iáko iedná kroplá wody/ ábo ziárno mákowe
záwiązał: Bo poki nam złote żyćia látá służą/ iákoszkolwiek
ważemy/ á gdy nam ná oczy prochu násypią/ zá nic stoiemy/ iá-
Iob. 3. ko o sobie ćierpliwy Job mowi: *Redactus sum in nihilum & ve-
lut nubes pertransiit salus mea*; W iedno *Nihil*, nic/ obrocony ie-
stem/ á zdrowie moie iáko obłok przeszło. Przyczyná tego ná-
szego *Nihil* po śmierći/ iest wyposáżenie ze wszystkich ozdob/ dla
ktorych zá żywotá mieliśmy wagę y poszánowánie/ z ktorych
śmierć nas obnażáiąc/ w ćiemne grobowe głebiny/ iákoby *in ex-
ilium* ná wygnánie bánituie: Jáko bowiem vczeni z Augu-
styná ś. Philozophowie/ *Materiam primam, propè Nihil* názy-
wáią/ á rozumiem dla tego/ że iáko *pura potentia*, nága poten-
cya/ nic ozdoby áni *Actus* z siebie ma/ ále tego wszytkiego *à for-
mis substantialibus* żebrze/ y nimi się zdobi/ ták gdy człowiek stá-
ie się nági/ trácąc wszystkie swoie ozdoby/ bogactw/ honorow/
sławy/ náuk/ dla ktorych zá żywotá był *Aliquid*, iákoby *propè
nihil* stáie się/ co go po ten czás potyka/ kiedy niepolityczna śmierć/
to swoie nád nim wykonywa *Percussit*, zá ktorym/ wszytek
Pocta. splendor á prędko bárzo odpada. iáko irden Wierszopis náucza.

Quid fama est? quid honor? voces & opinio vulgi,
Omnia quæ dies longa abolet, cum viuere cessas.
Omnia sic abeunt, vt lux cum sole recedit.

Co sławá/ co honory/ dobre rozumienie;
Człowiekowi pomoże gdy go tłoczą w ziemiei
Ják świátło w oćemgmnieniu/ z złotym słoncem gínie;
Ták sławá y ze wszystkim/ gdy żywot vpłynie.

Náuczyłá tey prawdy y Moniká ś. ktora Augustynowi ś. w
młod-

młodſzym ieſzcze będącemu wieku/ w Rzymie nád grobowcem
Augustá Ceſárzá dźiwuiącemu ſie y pytáiącemu/ kedyby ſie po
działy/ wielkie iego bogáctwá/ honory/ áppárencye/ máieſtá-
ty/ Páńſtwá/ Xiążąt áſſyſtencie/ y bucżne namioty/ krotko od- S. Aug.
powiedźiáłá: *Fili hæc omnia ſibi defecerunt, quando defecit ſpi-* ser. 48.
ritus eius, Synu wſzytkie te ſplendory vſtáły/ gdy śmierć z ćiáłá ad Gre.
Ceſárſkiego w ćiemny mrok ſkáźitelnośći wytrąbiłá Duchá. in Ereo

A toć niemniey rzecz ćięſzka y boleſna/ kiedy pátrzamy/ á ono
diuiſæ aquæ, od śmierći rozbite wody/ rozumieiąc to o nas ſá-
mych/ ktorzy *ſicut aquæ dilabimur ſuper terram,* iákoby rozerwá-
ne wody po rożnych roſchodźiemy ſie łożyſkách Przyrodzona
ieſt w prawdźie śmierći tá diwizya/ gdyż *Secundus Philoſophus*
Adrianowi Ceſárzowi ták ią reprezentuie. *Mors eſt diſſolutio* Laert.
corporum, latro hominũ, fuga vitæ, viuorum diſceſsio. Smierć/
ieſt rozwiązánie ćiáł ludzkich/ zboycá ludzki/ vćieczká żywotá/
żyiących rozjazd. Ale nie mniey przyrodzona ſercu boleć/ źrze-
nicy płákáć/ widzeniu przykro znośić/ tákie od śmierći poty-
ki y znáczne oſob ludzkich rozrywki. Lzy krwáwe toczyć z wy-
kłá żáłoſna Mátká/ y pod ſáme niebioſá żáłoſne puſzczáć gło-
ſy/ gdy iey śmierć dźiateczki iáko śliczne kwiáty odbiera/ iáko
vczyniłá boleſna Ráchel. *Vox audita eſt, ploratus & vlulatus mul* Ier. 31.
tus, Rachel plorãs Filios ſuos. Niemniey y ſmutny Oćiec/ iáko Dá
wid nád Abſolonem. *Clamabat voce magna, Fili mi Abſolõ, Abſo*
lõ Fili mi, nárzekał głoſem wielkim/ Synu moy Abſolonie/ Ab 2. Reg:
ſolonie Synu moy. Zwykli y Potomkowie rodźicom ſwoim 19.
żáłoſne po ich śmierći opiewáć Nænie/ iáko Jozeph/ ktory o-
bacżywſzy zmárłego Oycá. *Ruit ſuper faciem Patris, flens & de* Gẽ. 50.
oſculans eum. Vpadł ná twarz Oycowſką/ płácząc á cáłuiąc

ſkurczone ſkronie iego. Toż czynią pokrewni/ przyiaciele/ ſtany Małżeńſkie/ z ktorych kto pozoſtáie/ zmárłego żáłuiąc płácze/ ktorey kondolencyey iákoby pomagáiąc Hieronym S.

S. Hier. tym wſzytkim/ nárzeka ná tę okrutną śmierć. *O mors, quæ fra-*

Ep. 3. ad *tres diuidis, & amore ſociatos crudelis ac dura diſſocias.* O śmier-

Eliod. ći/ iákoś okrutna/ ktora bráterſkie rozrywaſz przyiáźni/ y inſze miłośćią ſprzęgłe rozwodźiſz towárzyſtwá. Znáć tedy że dywizya tych wod rozumnych nie mniey ćięſzka y boleſna/ iáko y *Percuſsit*, vbićie śmierći.

Przyſtępuię do koſztownego/ y we wſzytkim Korony Polſkiey Tryonie/ wielce ſławnego Srzeniáwy Kleynotu Jáśnie Wielmożnych Jch MM. PP. Lubomirſkich/ w ktorym z oczywiſty y dawne y teráźnieyſze przy rozrywce śmierći *Percuſsit*, zbićie/ domniemawam ſię/ że to nie bywáło/ y nie ieſt bez ćięſzkośći żalu y boleśći/ dla wielu inſzych okázyey/ náo pomienione tego *Percuſsit* y rozdźiału effekty. Jeżeli bowiem vważę ſzerokie potoki tey ſzczęśliwey rzeki/ tám wielkiego ieſt zadátek

Ezec. 31. ſmutku/ bo to *Percuſsit* obroćiło ſię ná táką rzekę/ ktora *riuos ſuos miſit ad vniuerſa ligna regionis* ſtrumyczki ſwoie rozwiodłá pod wſzytkie drzewá Vkráinſkie. Co oſtáło ſię przez przyiáźne z Zacnemi Domámi ſpowinowácenie/ iákoż Domem Jáśnie Oświeconych Xiążąt Oſtrogſkich/ Wiśniowieckich/ Záſłáwſkich Rádźiwiłow/ Jch MM. PP. Bránickich/ Koniecpolſkich/ Zamoyſkich/ Oſſolinſkich/ Ligezow/ PP. Zebrzydowſkich/ Koſtkow/ Oleśnickich/ Szyſzkowſkich/ Sráſzkowſkich/ á náoſtátek z Zacnym Wielmożnych Jch MM. PP. w Wielgiey Polſzcze Czárnkowſkich Nałęczem. Jeżeli znowu vpátrowáć będę *qualitatem* tey rzeki/ y z tąd boleśći muśiáło bywáć y teraz

ieſt

iest przyczyna to *Percussit* śmierći. bo iáko niekiedy w Greckich polách Epyrus/ ták tá Szláchetna Drużyná tákimi obfituie wodámi/ w ktorych *extinctæ accenduntur faces*, zgásłe zápalaią się pochodnie/ to iest/ ciemne w cnocie/ męstwie/ pobożnosći/ náuce/ subiektá pobudki swoie biorą do násládowánia wszelkiey Cnoty z przykłádu Przodkow y Potomkow tey prześwietney Familiey. Jeśli náostátek weyźrzę ná konternetá tey kosztowney rzeczy/ y ztąd do wielkiego żalu otwiera się pole z tego *Percussit* śmierći/ bo iáko w Káppádocyey ználeziony/ z świátłem swoim choć przez zámárto porte przebijał się drogi kámień *Sphengites* w domie Fortuny/ ták w tey gorliwey Fámiliey byli y są podobni Sphengitowie/ ktorzy splendorem mądrośći/ ciemne w Rzeczypospolitey nie tylko oświecáli kąty/ ále też zátwárdziále przenikáli opoki. Lecz dáwszy pokoy komunalney ták słáwnie rodowitego Domu zálećie/ ide *ad indiuiduũ* świętey pámięći Je° M. P. Syxtá Lubomirskiego/ nád ktorym to *Percussit* śmierći wykonáne/ spráwić musi żal niemáły/ nie mniey iáko y tá dywizya/ ábo rozłączenie ták ozdobnego struměnyczká wszytkę zdobiącego Sťrzeniáwę/ w sercu nie tylko pozostáłey szláchetney pokrewnośći/ ále też y w sercách inszych/ ktorzy ták Zacną prosápią kocháli y wenerowáli. Azaż bowiem/ ná tákiego nie vgłasiłá ná Parká vderzyłá Mieżá/ ktory szláchetnym Tyrenom/ iáśnie widocznym wystáwiony był konterfektem/ przystoynych tytułu szláchecktiego godnych obyczáiow/ dla ktorych nábycia w młodym wieku swoim w cudze zaieżdżał kráie wielom nád sługuiąc Monárchom. Azaż nie tákiego w tey ćiemney powiją powłoce/ ktoremu z miłemi pokrewnymi służyłá konwersácya/ á teraz ná sprosną z gádźiną prowádzon

D.Isid. Ethym 13. c. 13.

Plin l. 36. c. 22.

będźie

Ec. 10. będźie kopitywe/ bo *cum morietur homo hæreditabit serpentes.* Azaß nie tákiego w ćiemney grześć będźiem podźiemnicy/ ktory przez ták niemáły żywotá swoiego kurs/ náuką/ mądrośćią/ zdrową w ćießkich trudnośćiách poráda/ Oyczyste zdobił y oświecał progi.

Azaß nie tego w źiemskie wypráwuie śmierć/ ktorego miłośći Małżeńskiey ogniwo záwße w nienárußoney porze wßytkim widoczne było. Mam te á pewną/ że pożyćie Małżeńskie/ ś. pámięći J. M p. Syxtá Lubomirskiego/ z Jey Mośćią Pánią Zofią Stáßkowską Małżonką/ ták ßczęśliwe było/ że względem zgodney miłośći iákoby w ßczegulnym z niebá spadáiącym zdáli się opływáć Błogosłáwieństwie. Nie potrzebá tám było wnośić oney iednego náuki. *In coniugio sua Crux est asportanda coniugatis.* W zwiąsku Małżeństwá potrzebno spolnie krzyż dźwigáć/ bo tám przykrego nie słycháć było z oboiey strony vragánia. A to się nie nálázło/ co w postánowieniu Małżenskim vpátrzył *Hipponactes*, gdy mowi. *Bis sunt cum vxore iucundissimi dies, alter quo ducitur, alter quo mortua ad sepulchrum effertur.* Dwá dni tylko wdźięczne y wesołe z Małżonką/ pierwßy ktorego Małżonek zá przyiaćielá ią bierze/ á drugi/ ktorego z márłą żonę ná grobowey desce do dołu wrzucáią/ gdyż wßytek przećiąg stanu ich Małżeńskiego wesoły/ nie tylko ieden pierwßy ślubowny dźień/ ále też inne wßystkie dni/ áß do ostátecznego żywotá peryodu wdźięczne były/ bo tám mieysca nie miáły/ niezgody/ poswarki/ vprzykrzenia/ przymowki/ sprzećiwienia się/ frákásy/ y inne piekielne furye. Lecz ták postepowáli sobie/ iákoby ich iedná dußá/ iedná wola byłá/ iedno serce/ iedno we wßytkich rzeczách pomyśle-

Artemid. l. 2 c. 28. de interp. som.

Hipponactes Phil.

myśle-

myślenie/ á to z tąd/ że w tym ßczęśliwym postánowieniu wy- Ioan.
konáłá śie oná iednego Poety ádmonicya/ Ouuē.

Vxorem Vir amato, Marito pareat Vxor.
Coniugis illa sui cor, caput ille suæ.
Miluy Zone Małżonku/ Zoná słuchay Męża.
Ty badź sercem/ on głowa/ to wáße oręża.

Kiedy tedy ták ściśle sprzeglego Stadłá/ przyiáźni małżeńskiey rwie śie vnia/ pozostáley Jey Mośći P. Zofiey Stáßkowskiey Małżonce/ niepodobna żalu nieponośić/ z vtráty ták zgodliwe go á z sercá miluiącego przyiáćielá/ ktorego Szláchetne ćiáło widźi/ iuż/ iuż/ ná pożar gádźinie vstepuiace. Niepodobna zacnemu tákże pozostáłemu Potomkowi/ Záłosney Jey Mośći P. Mátce niedopomoc żalu/ przypomináiąc sobie tákież Oycowskiey miłośći znáći/ y iego dobrodźieyskie fawory. A záтym przezacni z oboiey strony Pokrewni znáczną/ po sobie widźieć dáć muszą kondolencyą/ dopomagáiąc vsługámi swymi tych pogrzebowych Ceremoniy.

Jednák iest temu żálowi znáczna folgá/ że iáko inße tey rzeniawy rozbitey strumyczki nie zginely ále *transierunt*, przeßły tylko/ przez rożne ziemskie doliny do ßczęśliwego nieśmiertelnośći portu/ ták ś. pámięći dosyć ćichuchno nász chodzący strumyczek/ nie ginie ále tylko *transit*, przechodźi w lepßy kray nieskáżitelnośći. *Transit* naprzod á nie ginie bo vchodźi przy pewney nádźiei y wiádomośći/ że kiedyś tedyß ma ożyć/ á kto ták vmiera/ śmierć iego nie śmierćią: ále żywotem ma bydź miánowána/ iáko w Ráwennie Włoskim mieśćie Phænixowi Arábskiemu/ obumieráiącemu/ á znowu do żywotá wrácáiącemu śię przypisány wyświádcza Epigraf. *Securus moritur, qui scit se*

 morte

morte renaſci. Mors ea non dici, ſed noua vita poteſt.

Beſpiecznie ten vmiera/ ktory ſie odrodzi/
Zywot go nowy czeka/ á śmierć mu nie ßkodzi.

Przechodzi powtore á nie ginie/ bo lubo v nárlych bárwe ná ſobie nośi/ iednák *quaſi non mortuus*, iákoby nie vmárł/ to z nosz ká żdy ie° przyzna/ gdy ná pozoſtáłe° Potoká J.M.P. Dezyderyußá poyrzy/ á vważy náuke Duchá ś. v Ekklezyaſtyká. *Mortuus es Pater eius*, (mowi o iednym) *& quaſi non mortuus, ſimilem enim ſibi reliquit poſt ſe in vita ſua vidit & lætatus eſt in illo, in*
Ec. 30. *obitu ſuo non eſt contriſtatus, reliquit enim defenſorem domus cōtra inimicos, & amicū reddentem gratiam.* Zmárł rodźic iego/ á iákoby nie vmárł/ zoſtáwił bowiem podobnego ſobie/ (to ieſt Syná) zá żywotá weſelił ſie w nim/ á przy terminie żyćiá ſwoiego nie záſmućił ſie/ dla tego że zoſtáwił obrońce domu/ ktoryby nieprzyiaćioły gromił/ á przyiaćiołom rekompenſował łáſke. Toć ſobie niepochybnie prognoſtykuiq zacne Oycowſkie progi po tobie ßláchetny pozoſtáły potomku/ ktorego nie dármo *Orbis Polonus magnæ expectationis filium*, wielkiego oczekiwánia potomkiem názywa á ná ćiebie kto poyźrzy mowić bedźie/ y iuż to wßyſcy twierdzą/ że w tobie Wielmożny żyie Rodźic/ *nie periit*, nie zginął/ ále *tranſit* przechodźi tylko/ ná weſelßą v kráine. Ná oſtátek *Tranſit* przechodźi á nie ginie/ bo onim wolno mowić/ że kiedyś żył/ á kto kiedy/ ábo raz żyie/ záwße żyie/ z wlaßczá gdy pewna á dobra zoſtáwnie pámiątke. Náucza nas tego text Piſmá ś. ktore opiſuiąc geneálogią Synow Adámowych mowi ták: *Vixit Seth 150 annis & genuit Enos, vixit vero Enos 90 annis & genuit Cainan, vixit quoq; Cainā*
Gen. 6. *70 annis.* Zył Seth ſto piećdźieśiąt lat/ y zrodźił Enoſá E-

nos

nos żył dziewięćdźiesiąt lát/ y zrodźił Káinána; Káinan żył lat siedmdźiesiąt/ y inßych z liniey Setha pochodzących látá y wieki ráchuie. Kiedy záś Kaymowskie wyráża pokolenie/ pro stego záżywa stylu/ *Cain peperit Enoch, Enoch genuit Trad, Trad genuit Máwiáel,* żadnego komputu nie czyniąc ich wieku/ ále tylko że ten tego/ ow owego zrodźił. Przyczynę dáie tego Cyrillus ś. *Tempus vitæ eorum qui ex Cain procreati sunt silentio traditum est, nihil enim memoratu dignum egerunt, quapropter merito Dei labuntur memoria.* Zámilczány iest czás y wiek tych ktorzy z Káimá pochodźili/ ábowiem nic godnego pámiątki v czynili/ dla czego słußnie z pámięći sámego Bogá wypadáią. Ztąd inferuie táka konsekwencya/ że kto chce áby o nim mowiono że żył kiedyś/ ták á ták wiele lat/ potrzebá żeby zá żywotá vczynił co tákiego dobrego/ coby było godne długiey pámiątki; idźie zá tym y druga illácya/ że kto po sobie znáczną zostáwuie pámiątkę/ nie ginie/ ále żyie w tákiey pámiątce/ á przechodźi do nieśmiertelnośći. Rzeczeß vrodźiłem ſie Szláchćicem/ dosyć mam ná tym. Bredy to. *Deperit in eo omnis nobilitas cuius laus est in origine solá.* Ginie tego wßelákie ßláchectwo/ ktorego sámo tylko záleca vrodzenie/ náucza *Lucanus.* Rzeczeß znowu/ mam Zacnych Przodkow/ cnotą/ náuką/ czynámi Rycerskimi obfituiących/ słuchay że coć ná to odpowiedźiał ieden. *Turpe est alienis decoribus ornari, quem virtus propria non venustat.* Szpetna rzecz iest cudzymi popisowáć ſie spráwámi/ tego ktorego sámá nie zdobi cnotá. Rzeczeß ná ostátek/ vczćił mie Bog długim wiekiem/ á głowá moiá z siwego tryumphuie włosá. dźiekuy że Bogu zá to/ ále słuchay co głosi Senecá. *Nibil turpius est quam grandis natu senex, qui nullum habet aliud*

S. Cyr. l. 2. in Gen.

Luc. ad Pison.

Sen. l. argu. l. de

Trat q. *Argumentum, quo ſe probet diu vixiſſe, præter ætatem.* Niemáß
vitæ c. nic plugáń ßego nád owego żywcá/ ktory do proby długożytno-
3. ści ſwoiey/ inßego dowodu nie ma/ oprocz wieku. Ztąd niech ſie
káżdy vczy/ że ieſli niechce przychodźić w bezdenne niepámieći
ćienie/ áżeby rzeczono piekny wiek iego/ potrzebá mu vrodze-
nie ſwoie y látá właſnymi kßtałtowáć y ozłacáć cnotámi. Otoż
ſie pieczołowáł záwße sławney pámieći zmárły J. M. zá kto-
rą iego silną prácowitośćią z Herbu Klodoweußá Krolá Frán-
cuſkiego prżenioſły ſie do Domu y Srzeniáwy iego zacne trzy
Zwierzetá ná Wſchod Słońcá pátrzáiące/ á cnoty z ſobą wy-
Orat. śmienite nioſące. z ktorych pierwßy *Cenocephalus* z napiſem *Pi-*
Polit. *etas*, bo to źwierze ile rázy słońce wſchodźi/ łápy złożywßy/ ku
słońcu ſie obrácáiąc niecoś mruczy. Drugi *Orix* z napiſem *Ab-*
ſtinentia, bo to źwierze przez mieśiąc pośći/ y w prágnieniu zby-
tecznym/ choć pod czás kánikuły/ nic á nic nie pijąc/ z przyrodze-
niem ſie biedźi. Oſtátni Słoń/ ktory z drobnieyßemi oblowē
dźieli ſie źwierzety/ dla czego przypiſána mu *Munificētia*. Prze-
ßłyć przez ten wyboryczny Srzeniáwy ſtrumyczek te trzy źwie-
rzetá/ á zá nimi te trzy Cnoty/ przeßłá *Pietas*. Pobożność/ kto-
Hugo rey táka delineácya *Hugonus* dáie. *Pietas eſt ex benigna mentis*
lib. de *dulcedine grata omnibus auxiliatrix affectio, & Diuini cultus re-*
Clauſ. *ligioſa deuotio.* Pobożność ieſt to iedná łáſkáwego Człowie-
Añæ. ká/ wßyſtkim wdźięczna/ wßyſtkich poſiłkuiącá Cnotá/ ábo
áffekcya/ á do tego/ ieſt Nabożność cześć powinna/ y chwałe
oddawáiącá Bogu. Z ktorego pobożnośći opiſu/ ázaß w sław-
ney pámieći nieboßczyku nie pokazáłá ſie *grata & omnibus au-*
xiliatrix affectio, ponieważ ták wielom pomocy y wygody pie-
nieżney żebrzącym/ lubo to ná máietnośći/ lubo ná wypłácenie
dlugow

[illegible]/ lub też [illegible]/ lub też wzbátek gospodárski
petoczny/ swoich nie álleguiąc potrzeb chętnym á wygodnym
poddánych nie skoporátował y zánagał/ owszem przy ostá-
tecznym testámencie/ wszystkie im odpuścił długi/ uprászá-
iąc Ich MM. PP. Exekutorow/ áby w tym żadnego niecier-
pieli wyciągánia: A zaś do tego w sercu iego y w powierzchow-
nych znákách nie kwitnęłá *Diuini cultus religiosa deuotio*, ponie-
waż stárał się záwsze o to/ żeby iák naprzystoyniey odpráwowá-
łá się służbá/ cześć/ y chwałá Boża/ ták od sámego siebie/ iá-
ko też y od wszystkich nádsługuiących/ y od grubego poddań-
stwá. Piękna y tá dewocya/ że w Konfráterniey Naświęt:
pánny Szkáplerzá/ Różańcá s. Anny s. powinne obligi/ opisá-
ne usługi y powinności z głęboką odpráwował pokorą. Y to
znák pięknego nabożeństwá/ że Błogosłáwionego Kántego przy
Mátce Bożey obrawszy sobie zá Pátroná/ w Kęciech Miáste-
czku/ w ktorym ten Błogosłáwiony/ á práwie Apostolski Mąż
národził się/ ná cześć y ná chwałę iego/ z pewną fundácyą y
appárátem wystáwił Kościoł/ Ich MM. PP. Akádemikow/
(od ktorych w młodym wieku/ w przystoynych obyczáiách/ w
bojáźni Bożey w Krześciáńskiey Cnocie y pobożności/ w wszel-
kiey náuce był dobrze wyćwiczony) przy ostátnim żyćiá swo-
iego peryodzie iákoby testámentem oddáiąc go do wszelákiey w
porządku/ pieczy y dobrey dyspozycyey. Jeżeli tedy byłá tá
dewocya w sercu iego przeciwko temu Błogosłáwionemu/ Przen:
Mátce Bożey/ Annie s. y przeciwko innym/ ktorym służył Pá-
tronom/ dáleko więcey przeciwko sámemu Bogu/ o ktorego
cześć y chwałę ten się stárá/ ktory nabożeństwo przeciwko Má-
tce y Swiętym iego pomnaża y promowuie. Przeszłá ieszcze przez

ten

ten ozdobny strumyczek Cnotá *Abstinentiæ*, Wstrzymiężliwośći
Jeżeli bowiem ná śmiertelnym łożu oto vprasał/ áby ćiáło ie[go]
ná tym mieyscu bez wszelákiey pomp y ápparencyey ziemi odda-
wano/ coś rozumiećie/ieżeli zá żywotá nie zádawał temuż ćiáłu/
przynamniey skrytey mortyfikácyey. A oprocz tey większą poka-
zał ábstynencyey cnotę/ gdy sie wstrzymawał od gniewliwych/
Tyránskich ná pomstę y karánie porywczych áffektow/ przeći-
wko poddánym swoim/ z ktorych nie iednemu/ nie tylko ćięszkie
ćięge/ ále też y zásłużony szubieniczny powroz/ z łáskáwośći przy-
rodzoney/ wszytko ná P. B. spuszczáiąc/ odpuszczał. A to nie zá-
dny znák *abstinentiæ*, że sie wstrzymywał od konkupiscencyey/
ábo łákomey chćiwośći/ Dignitárstw y Vrzędow w Rzeczypo-
spolitey/ owszem lubo mu częstokroć zá zasługi offiárowáne były zacne
Kásztellánie/ y insze z vrzędámi tytuły/ nigdy ich przyimowáć
nie chćiał/ stráchaiąc sie żeby nie oddáwał był z ich ádministrá-
cyey strásznego Nawyższemu Sędziemu ráchunku. Przeszłá ná
ostátek przez ten kosztowny strumyczek Cnotá *munificentiæ* kto-
rey vczestnikámi byli y sa żebracy/ szpitale y klasztory/ zwłá-
szczá tuteczna násza Piaskowa Fámilia/ ktora częstokroć w nie-
dostátku/ w ćięszkich potrzebách iáko szczegulny Dobroczyńcá/
obfićie posiłkował. A teraz pod czás pogrzebu swego/ szerokiej
chćiał pokazáć znák munificencyey/ vprasáiąc áby iáko nawię-
cey Kápłanow było y vbogich/ ktorzyby iáłmużna vdárowáni
o odpuszczenie grzechow wołáli do Páná. Legácya zás iego tu-
do Kápelle Naswiętszey Pánny szczegulney iest znákiem szczo-
droty/ bo z nabożeństwá ku temu mieyscu legował trzy tyśiące
ná wielki ieden srebrny lichtarz/ ná ktorymby záwsze przed Obrá-
zem Mátki Bożey gorywálá świecá. Dla tych tedy zacnych

Cnot

Cnot/ y pobożnych vczynkow/ ś. pámiąci J. M. żyie postáremu
wiekopomnym czásom. A ia wßytkie te iego świątobliwe postę-
pki/ zá iedno położywßy *Antecedens*, táka inferuie konſekwen-
cya/ że przechodzi do pokoiu nieśmiertelnośći/ ktorey konſekwe-
cyey łácna probá z tego *Antecedens*, bo wyliczone Cnoty/ ś. po-
stępki/ nie do inßego zámierzáia portu/ tylko do nieśmiertelno-
śći pokoiu. Lecz to wielce pomocno do nieśmiertelney w sławie
wiekopomności/ że przechodzi gośćińcem suchym/ to iest: tute-
cznym piaskowym mieysćem/ ktore pod opieką Pánny Náśw:
tryum snie. obiecowáć to wprzod mogę/ z początku postánowie-
niá tey o Cu[...]ewnego mieyscá/ o ktorym ieden *Anonymus* tiá- Qu. Anon.
dnie/ że początek zákłádu iego stánął od Władysławá Wtore^o
Monárchy Polskiego/ ktory był *Hermanus* názwán w R. 1087.
z okázyey że we śnie napomniony/ áby tu ná tych piaskách wie-
dnym zdrowia swego párexyzmie kwiatkow kopiąc szukał; wy-
nálazł ná tymże mieyscu piasek fiołkámi pachniący/ przez kto-
rego applikácyą w chorobie swoiey zdrowym został. z czego
słußnie ia wrożyć mogę nieśmiertelność: ieżeli bowiem *viola ã-* Cardanus.
te calorem verũ florent, fiołki przed gorącośćią Wiosny kwitną/
dla tego że *sentiunt accedentem solem*, czuią przybliżáiące sie słoń-
ce/ toć muszą być z prognostykiem przyßłey nieśmiertelnośći iá-
ko y nástępuiące^o słońcá/ gdyż ono symbolizuie nieśmiertelność/ bo ni-
gdy sie niestárzeie/ nigdy nieumiera/ ále záwße iákoby nowe y ie-
dnákie/ dla czego názywa ie Zeno ś. *Longaeua semper aetate nouel-* S. Zeno
lus, w długożytnym wieku záwße młodziuśieńkie. Obiecuie po-
wtore też nieśmiertelność zmárłemu ś. pámięći J. M. z tegő pia-
sku/ dla tego że zá żywotá iuż raz wiał iey zadátek ieżeli bowię
Duch ś. o iednym rodzicu iákom wyżey námienił naucza że *Qua*

sinon

ſi non mortuus quia reliquit ſimilem ſibi. Wolno mnie mowić że ná tym mieyſcu záczyna niewmieráć rodźic/ ná ktorym P. Bog mu ſyná dáie. Ná tymći piaſkowym mieyſcu dal P. Bog zmárłemu J. M. ś. pámięći ták zacnego potomká/ bo gdy ledwie nie przez 13 lat bez potomká żył/ vprosił to raz ſobie przez modły Bráciey moich/ że ná tymże mieyſcu niepłodność oná/ obroćiłá ſie w płodne błogoſłáwieńſtwo: záczym iáko tuś pámięći J. M. zeszły żyć w potomku záczynał/ ták dobra nádźieiá/ że y z tąd zá łáſká Naświętszey Pánny potkáć go może nigdy niewmieráiącego żywotá benedikcya. A náoſtátek z słow Proroká ś. tego dochodźe że ná tey gośćinie piaſkowey nieiákie odpoczywáiących potyka nieśmiertelnośći fawor/ bo Izáiaſz ś. táki okrzyk
Is. 58. czyni. *Expergiſcimini qui habitatis in puluere quia ros lucis ros tuus.* Ocuććie ſie ktorzy odpoczywaćie ná piaſku/ á bowiem roſſá świátłośći roſſá wáſzá, przez ktorą roſſe rozumie á chwále one wieczną z przydátku świátłośći że *ros lucis*, w ktorey świátłośći Bogá W. BB. widząc záżywáią. Jákoby tedy nieśmiertelny żywot obiecuie Prorok odpoczywáiącym ná piaſku/ gdy mowi *Ros lucis, ros tuus*, á zátym niewątpliwa náſtępuie nádźieiá/ że J. M. ś. pámięći zmárły z tego gośćińcá piaſkowego záwołan do roſſy świátłośći żywotá nigdy niewmieráiącego. Tylko was wſzytkich/ o iedne rzecz ieſzcze vpraſzá/ á tá ieſt ktorą niekiedyś w náuce zoſtáwił ieden vmieráiący Filozof/ ktorego zgromádzeni vczniowie/ gdy o oſtátnią moleſtowáli lekcyą/ wźiąwſzy pioro w ręke/ dwie im tylko zoſtáwił cyfrze/ á zá tym ſkonał/ nád ktorymi cyfrámi długo ſie biedząc/ coby był chćiał vmieráiący *Praeceptor* iemi wyráźić/ oni diſcypułowie/ bo z nich iedni miedzy one dwie cyfrze dwie ſyllábie kládli/ to ieſt *Bliui*,

zákto

zá ktoremi ſtánełá *obliuio*. y domniemawáli ſie że on v mierá-
iacy Filozof/ náucżał ich że śmierć iego byłá iákoby *obliuio*, zá-
pomnieniem/ á drudzy głozuiąc te dwie ſyllábie náich mieyſce
kłádli inße/ to ieſt/ *Rati*/ zá ktorych pozycyą ſyllábá ſtánełá.
oratio, Modlitwá/ y ták zá oſtátnią tych Vcżniow interpretá-
ápprobácyą ſwoię wźiełá/ od tych ktorzy rozumieli: że on v mie-
ráiący Filozof iákoby náucżał że zá zmárłych potrzebá ſie mo-
dlić/ á zátym iákoby ich vpraßáiąc żeby ſie byli modlili do Bo-
gow iego zá ßcżeſliwe po śmierći powodzenie. Jego M. Pan
Syxtus Lubomirſki/ Woyſki Krákowſki/ przed ocży nas wßy-
tkich dwie cyfrze nießcżeśćia ſwego kłádąc/ gorąco vpraßa/ á-
byſmy wßyſcy do tych cyfr przyłożywßy ſie zkomponowáli.
Orationem, Modlitwę/ pomagáiąc iemu nabożnymi modły do
otrzymánia nieſkáżitelnego żywotá. Przyidźie nam tedy z Pro-
rokiem w odmiáne poßedßy/ z słow iego vcżynić nabożną ák-
klámácyą. Prorokuie ták ś. Prorok iednemu/ *Requiem tibi dabit
Dominus, implebit ſplendoribus animam tuam, oſſa tua liberabit,
& eris ſicut fons cuius aquæ non deficient*: á my z licencyą ie-
go nád ćiáłem ś. pámięći Nieboßcżykowſkim ták mowmy.
Requiem det illi Dominus. Niech Duchá iego miłośierny Bog
wiecżnym nádarza pokoiem/ *Impleat ſplendoribus animam eius*.
niech duße iego do niebieſkich przypuśći świátłośći. *Oſſa illius
liberet Deus*. kośći iego od robácżnych niech wyſwobodźi po-
żarow. *Fiat ſicut fons cuius non deficiant aquæ*, iáko tu ná źiemi
koßtownym Szláchetney Srzeniáwy był Strumyckiem/
niech y po śmierći będźie źrzodłem tákim/ ktoregoby ni-
gdy nieuſtáneły wody/ to ieſt/ niechay ſie z onymi wie-

cżnymi

Jnymi ták przywita wieki/ żeby ze wszytkim wiecżnie żyiących szeregiem nieśmiertelna w szcześciu nigdy nieopłáconym prowádził Romitywe/

A M E N.

